

**Coperta I** Caricatură înfățișându-l pe I. Al. Brătescu-Voinești,  
augmentată "dacic", cu pileus.

**Concept grafic** Paul Winkler și Vlad-Ionuț Musceleanu

**DTP** Vlad-Ionuț Musceleanu

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**

**BRĂTESCU-VOINEȘTI, I. AL.**

**Originea neamului românesc și a limbii noastre** / Ioan Al.  
Brătescu-Voinești. - București : Nobiscum Deus, 2021

ISBN 978-606-95176-7-3

811.135.1

**Copyright 2021 © All rights reserved**

Editura Nobiscum Deus

și

Asociația pentru Dezvoltare Durabilă "Zorile"

**Printed in Romania**

**Ioan Al. Brătescu-Voinești**

## **Originea neamului românesc și a limbii noastre**

**NOBISCUM DEUS**

## Originea neamului românesc și a limbii noastre

Doamnelor și domnilor,

Mă simt dator să vă spun dela început că eu nu sunt nici istoric, nici filolog, nici arheolog.

Am avut din copilărie aversiune pentru istorie.

Obligația de a învăța nume de regi și de împărați, anii în care au domnit, dușmanii cu care s'au războit, localitățile unde au repurtat izbânzi, sau au suferit înfrângeri, cu precizarea anului și zilei în care s'au întâmplat asemenea evenimente, departe de a mă interesa, îmi pricinuia un supliciu insuportabil ca o nevralgie. Minte mea, în care totuși alte cunoștințe se înțipăreau cu înlesnire, nu putea, cu toate silințele ce-mi dam, să reție asemenea cunoștințe istorice.

De această meteahnă nu m'am putut vindeca niciodată. În clasa VI-a de liceu, răposatul Ion Bianu, cu care mai târziu am ajuns coleg de Academie, era să mă lase corigent, pentru că nu știam data nașterii și morții personagiilor de care ne vorbea în cursul său de Istoria Literaturii Române. M'a scăpat de această rușine profesorul de Științe Naturale, răposatul Sava Ștefănescu, la care aveam nota 10.

Științele Naturale! Zoologia! Acesta era izvorul din care se adăpa setea mea de a cunoaște. Și poate că aș fi ajuns un zoolog sau mai ales un bun entomolog, dacă în loc de a studia dreptul, aș fi studiat științele naturale. Soarta a vrut altfel: am studiat dreptul și după terminarea lui, m'am făcut magistrat, în urmă avocat.

Carierea de avocat și de magistrat nu a micșorat însă întru nimic interesul meu pentru cunoștințele de biologie. În biblioteca mea aveam, cum am și astăzi, mai multe cărți de biologie, decât de drept, de literatură ori de istorie. Lipseau dintr'însa volume din Demolombe, ori din Laurent, dar nu lipsea nici unul din volumele lui Hubert, lui Lubock, lui Douglas

Spalding, lui Fabre, ori lui Le Dantec.

În privința istoriei ajunsesem să găsesc lipsei mele de interes pentru cunoștințele de domeniul ei o justificare. Îmi ziceam: ce este istoria? Ce reprezintă ea? Despre ce tratează, ea? De vreme ce omul este ultima creație a evoluției vieții pământești, istoria reprezintă ultimele pagini ale biologiei. Pentru că să poată cineva să extragă din evenimentele istoriei o sinteză, o interpretare logică și rațională a lor, trebuie să cunoască mai întâi paginile precedente ale vieții pământești, drumul parcurs de predecesorii omului pe acest pământ.

Poate că greșesc, dar îmi păstrez și astăzi credința că, - afară numai de cazul când e înzestrat cu o intuiție genială, - cineva nu poate ajunge adevărat istoric, precum nu poate ajunge nici un bun sociolog, decât dacă înainte de a se avânta în aceste domenii de cunoștințe, va fi fost viu interesat de fenomenele biologice.

Bineînțeles, de acest fond de cunoștințe nu are nevoie un om care-și mărginește rolul la acela de colecționar de date și de documente. Un asemenea om va putea scrie monografii și biografii interesante, prin care va stabili data precisă a unor evenimente din trecut, va putea ajunge un erudit, va putea aduna în zeci de volume amănunte a căror însemnătate nu o va înțelege decât el. Căci cu timpul asemenea cercetări produc celui ce se îndeletnicește cu ele o deformare profesională specială, care-l face să considere aflarea numelui bucătarului lui Mihai Viteazul, ori al pantofarului Mariei Thereza, drept o descoperire de egală valoare cu aceea a serumului anti-canceros. Dar un asemenea om nu va fi niciodată un istoric adevărat. El nu va ajunge niciodată să aibă ceeace numesc nemții *eine Weltanschauung*, o concepție despre lume și despre viață, care să-i servească drept un îndreptar, la care să se raporteze pentru interpretarea evenimentelor istorice.

\*\*\*

Și așa, Doamnelor și Domnilor, după trei ani de magistratură în București, în Ploiești, în Pitești și în Craiova, m'am

întors la Târgoviște, orașul meu natal, unde m'am stabilit întâi magistrat, apoi avocat.

Acolo am făcut cunoștința unui om foarte simpatic, Generalul Nicolae Portocală, pe atunci colonel, profesor la Școala de cavalerie din Târgoviște. Puțini oameni atât de plăcuți ca dânsul am cunoscut în viața mea. Era mai întâi un om frumos. Zvelt și grațios în toate mișcările lui, avea o figură cu trăsături fine, ochi vii și scânteietori de inteligență și un timbru de voce foarte agreabil. Deși tânăr încă, părul îi era alb ca zăpada. Elevii lui vorbeau cu admirație de el, zicând că se purta prietenește, ca un adevărat camarad, nu numai cu elevii școlii, dar și cu soldații trupei. Curând s'a întemeiat între noi o strânsă prietenie. Venea adesea ori pe la mine și petreceam, pe o bancă din grădina caselor mele, câteva ceasuri neuitate. El îmi vorbea despre o carte pe care ar fi vrut s'o scrie asupra Istoriei Dacilor, iar eu lui despre minunile cuprinse în amintirile entomologice ale lui Fabre. Alteori îl întâlneam pe șoseaua care duce spre Mănăstirea Dealului. Cum da cu ochii de mine, descăleca, încredința calul ordonanței care-l însoțea și mergeam pe jos câte un ceas, două, stând de vorbă.

În 1915 am părăsit Târgoviștea, m'am mutat aici, fiind numit secretar general al Camerei Deputaților. Ne-am despărțit. A venit războiul mondial. El a plecat pe front, eu în Moldova, la Târgu-Frumos, unde, căpitan de rezervă, îndeplineam slujba de comandant de piață. Nu mai știam nimic despre dânsul, - nu știam nici dacă mai trăiește, când, prin anul 1934 ori 1935, întorcându-mă dela pescuit de pe valea lui Drăgan, aproape de Ciucea și urcându-mă în tren, nemeresc într'un compartiment în care nu era decât o singură persoană: Generalul Portocală. Ce ceasuri minunate am petrecut până la București! Faptul că era alb-coliliu încă din tinerețe, făcea să pară că nu se schimbaseră de loc; era același om extrem de simpatic, de care mă despărțisem cu 20 de ani în urmă. Atunci m'a înștiințat că a terminat și a publicat cartea de care îmi vorbea la Târgoviște; tot atunci mi-a vorbit cu entuziasm despre *Dacia Preistorică* al lui Niculae

Densușianu pe care nu o cunoșteam, sfătuindu-mă s'o citesc neapărat. A doua zi după sosirea la București, Generalul mi-a trimis cartea lui, intitulată "*Din preistoria Daciei și a vechiilor civilizațiuni*".

Mărturisesc cu rușine că n'am început s'o citesc decât după ce am aflat că murise. După terminarea ei am cumpărat *Dacia Preistorică* al lui N. Densușianu, la începutul căreia, drept prefață, e publicată comunicarea făcută asupra ei la Academia Română de Dr. Istrate, în două ședințe consecutive ale sesiunii din 1912.

N. Densușianu, Dr. Istrate și Generalul Portocală sunt cei dintâi, care au îndrăznit să aducă o clătinare credinței că noi suntem urmașii Romei și că limba noastră este limba Romanilor, care a înlocuit limba Dacilor, după învingerea acestora și desființarea statului lor de către Traian.

Cu câtă pietate, cu câtă căldură, cu câtă emoție vorbise D-rul Istrate de opera lui N. Densușianu! Cu câtă limezime cer-case să dovedească valoarea și importanța ei. Ce convingătoare sunt paginile, în care vorbește de uriașa muncă fără preget, desfășurată de N. Densușianu, de cercetările lui în toate bibliotecile țărilor din centrul Europei, în căutare de dovezi a temei-nicii susținerilor sale.

Ce înduioșătoare sunt paginile în care descrie lipsurile, privațiile de tot felul, îndurate de acest adevărat mucenic, găsit mort într'o odăiță mizerabilă în care locuia și îngropat ca orice om de rând. Cartea lui n'a fost tipărită decât după moartea lui. Doi prieteni ai săi, farmacistul Hențescu, și tipograful Rasidescu, au tipărit-o, după ce au cerut avizul D-rului Istrate, căruia îi încredințaseră manuscrisul. Entuziasmat, D-rul Istrate a făcut, asupra acestei lucrări, o comunicare, publicată ca prefață.

Soarta și sfârșitul lui N. Densușianu, ca și acelea ale lui Eminescu, apar o aspră muștrare, un negru rechizitor al păturii noastre intelectuale.

Toată căldura recomandăției D-rului Istrate a fost o *vox clamantis in deserto*. Opera lui N. Densușianu, ale cărei teorii, pe